

nato, apneno, laporno, železnato (rudečo) in sprsteninsko. Te različne zemlje zahtevajo prvič različno pripravo za gnojenje s kainitom, drugič različne mere tega gnojila.

V prvem slučaju nam velja izkušnja, da naj se kainit v vseh suhih zemljah, tedaj tudi v prodnati itd. bolj ko mogoče rano pred setvo, oziroma sajenjem podorje ali podkoplje, ker bi inace mogel setvi in tudi nje daljnemu razvijanju škoditi; to velja sosebno gledé ržene setve. V takem slučaju naj se tedaj kainit, kakor je spredej povedano, že na praho potrese. Kainit je pa posebno za peščeno zemljo pripraven gnoj, in to tem bolj na mestu, čem ležja je taka zemlja. Glinasto zemljo in težko ilovico, zatem lapor v njega različnosti, dalje železnato in sprsteninsko zemljo velja istotako s kainitom gnojiti, vendar je za take zemlje bolje, da se kainit z drugimi primernimi gnojili meša, za kar tudi

III. o mešanji kainita z drugimi gnojili nekaj povemo. — Z ozirom na to uči izkušnja, da je gledé glinaste zemlje ter belih prsti; (apnena in laporna zemlja), zatem za železnato in tudi težko ilovico priporočiti, da se takej zemlji da je poleg kainita tudi živo apno. Ako se zraven kainita rabijo tudi fosforna gnojila, tedaj se pri takem gnojenju pomnožijo ne samo pridelki zrnja, temveč tudi slame več priraste. Ne sme se pa pozabiti, da tako gnojenje, kakor sploh gnojeje z umetnimi gnojili pospešuje tudi plevelu rast. Vendar ako se le malo potrudimo ter plevel zatiramo, je nasledek vsemu temu vselej ta, da s cenim gnojenjem, katero nam omogoči kainit, trud in troške za mnogo premaguje hasen.

Že prej smo opomnili, da je gnojenje s kainitom, posebno v peščeni zemlji, zelo koristno. To je pa še boljše, če kainitu pridamo fosfornih gnojil. Razen do sedaj napomenjenih zemelj moremo pa z dobičkom gnojiti tudi sprsteninsko zemljo s kainitom. (Konec prih.)

Sejmovi. Dne 20. januarija v Arnoži, na Malih Rodnah, v Št. Lenartu v slov. goricah. Dne 21. januarija v Teharjih. Dne 23. v Mozirji. Dne 24. januarija v Koprivnici.

Dopisi.

Od Sv. Ane v Slov. Goricah. (Odgovor) na dopis: Kakšna naj bo ljudska šola? — v zadnji številki »Slov. Gospodarja« m. l. V drugem odstavku omenjenega dopisa zaprašil se je g. dopisnik z vso težo v mé ter mi očita moje obnašanje, sumneč mojo narodnost in ogovarja šolski pouk. Pa g. dopisnik je ali slabo opazoval, ali pa je napačno poučen; zato tudi tako krivo sodi. V katerem obziru je moje obnašanje čudno, mi je res neznan. Učnih načrtov pa, katere je po ukazu vis. naučnega ministra sestavil in izdal vis. c. kr. štajarski šol. svet — ne pa moj prednik — držim se vselej, kakor se jih sploh vsak učitelj držati mora. Da bi bil od gg. učiteljev II. in I. razreda česa kedaj zahteval, ni res. To moreta gg. učitelja tudi potrditi. Hvaležnosti proti »nem. šulvereinu« mi ni bilo in mi ne bo nikoli treba skazovati, ker ž njim nisem imel nikdar kaj opraviti. Neresnično pa je to, česar me g. dopisnik v omenjenem dopisu sumniči. Namestil me je vis. c. kr. štajarski dež. šol. šol. svet, brez vsakega mi znanega pripomočka. — Izdajalske »groše« pa naj le vzame, komur jih je mar. Jaz nikdar! — Iskrena čustva za vero, dom in stanovsko čast pa sem in bom — če tudi ne kričoč — vedno zvesto gojil. Da se tudi nemščina, kot drugi deželni jezik, na tej šoli podučuje, je res. Pa g. dopisnik je pretiral ta pouk. V tretjem razredu tukajšnje šole poučuje se ta »učni predmet« po tri ure

na teden. Česa je treba učence učiti, vem sam. To nam kažejo učni načrti. Nemška povelja, katerih je g. dopisnik nekaj naštel, so večidel izmišljena. Da se pa — posebno pri telovadbi — nehoté katero usili, mislim, da ni nemogoče, in se morebiti še drudim včasih tako zgodi. Telovadba je predpisana (po učnih načrtih) za učence obojega spola (posebno če se telovadi v solski izbi). Dekleta pa plesa učiti, rad prepustim drugim. Konečno še odgovor na dopisnikovo vprašanje: Kakšna naj bo ljudska šola? — Ona naj bo verska in narodna, pa brez obrekovalcev! Miha Lesnika, nadučitelj.

Iz Šmartina tik Slov. Gradea. (Marsikaj.) Nesprosljiva zima je zavila nas za toplo peč, da le še komaj opravljamo potrebno vsakdanje delo, kakoršno prinaša kmetski stan; pri vsem tem pa je časa dovolj ob dolgih zimskih večerih se spominjati minolega leta. Zginilo je staro leto v dolgo večnost in ne pride več nazaj, pomnili bomo le dogodke, ki smo jih preživeli v njem. Marsikaterega naših prijateljev in znancev je koščena smrt pograbila in prestavila v dolgo večnost; med drugimi moram omeniti obče spoštovanega našega občana Antona Karnerja, po dom. Krala, ki je po dolgi, mučni bolezni v Bogu zdihnil svojo dušo. Bil je načelnik že dolgih let krajnega šolskega sveta in tudi zvest naročnik »Slov. Gosp.«; bodi mu zemljica lahka! — K nam so sicer pozno, pa vendar o pravem času še došle knjige družbe sv. Mohorja; prav pridno jih prebiramo, najbolj pa je nam vstregel »Domači zdravnik« č. g. župnika Kneippa; ne bo menda nikomur žal, da je k družbi pristopil, saj pa tudi si lahko pri vsaki priložnosti povrne te troške, ako le pazljivo čita in se po tem ravnilu ravna. Sploh se sliši, da zanaprej bodo skrbno si nabirali zelišča, ki so tu nasvetovana, ako so pod tam navedenim imenom v tem kraju znana.

Iz Brežic. (Petje, tombola.) Zima je letos res huda, to kaže sama, ker je zemlji tako debelo-sneženo obleko priskrbela. Pa to nas ni oviralo božične praznike prav lepo praznovati. »To ni nič posebnega«, bode si bralec mislil, »saj smo tudi mi praznovali, bili smo v cerkvi, obdarovali svoje otroke, prejeli in oddali darila in voščila, ter v veseli družbi leto zaključili«. Da ste v cerkvi bili, Vam že verujem, saj smo kristjani, ali nekaj, nekaj gotovo ni bilo, tako lepega cerkvenega petja namreč, kakor pri nas. Otročjih in moških glasov (vseh 25) je prepevalo na božični in novoletni dan v božjo čast pobožne pesmi najboljših slovenskih skladateljev, med temi jedno našega pevovodja č. g. kapelana Mešička. Leto smo zaključili v naši čitalnici. Bilo je napovedano petje, tombola in prosta zabava. A delali smo račun brez krčmarja, v tem slučaju slav. c. kr. finančnega ravnateljstva v Mariboru, ker to nam je tombolo prepovedalo. Zakaj pa ne, saj se Slovincem sme vsaka pravica (!) zgoditi. Znabiti so si hoteli dotični gospodje božično veselje pomnožiti, ali pa so le pregledali neki ministerijalni odlok, kateri blizo to-le pravi, da je ta igra le tedaj prepovedana, ako se hoče ali more ž njo kdo ukoristiti. Mi pa smo se le radi zabave zbrali, ne pa radi kakega gmotnega dobička. Hm, pa smo se vendar dobro imeli. Saj ima Slovenec pesmi, katere mu vse nadležne muhe in komarje odženejo. Peli smo, da je bilo veselje, se ve, da nekaj tudi pili. Najbolje pa se je vsem omililo citranje našega terceta, obstoječega iz č. g. Mešička, gospodičine Šmidove in gosp. Šetinca. Med tem se je približala 12. ura. Še enkrat je zadonela v starem letu vesela slovenska pesem, katera je zadušila vse žalostne spominke cellega leta, vsiljujoče se v tem trenutku z neko posebno nadležnostjo v glavo, in slišali so se glasi 12. ure. Pri zadnjem vstane celo društvo in gospod dr. Firbas napije in vošči veselo novo leto vsem navzočim in celi Sloveniji, da bi

v njem vsaj nekaj pravice dosegla. Daj mili Bog, da se te besede izpolnijo. Se ve, da je to naprej od nas odvisno, delajmo tedaj za svoj narod z vsemi močmi!

Iz Šmartina pri Slov. Gradci (Letino) pri nas moramo prištevati k srednjim, ker žito je slabo dajalo, le krma je bila nekoliko boljša ter bo žita brž malo na prodaj, živina ima še kaj dobro ceno in tudi debele svinje vržejo tukajšnjim prebivalcem lep denar. Sliši se, da je lansko leto zrastle v vinskih krajih dobra kapljica, pa tega tukaj res malo čutimo. Pri nekaterih krémah bolj čorbo, kakor vino za drag denar točijo in ima nekak židov okus; ne verjamem, da bode italijansko vino tudi zdravo došlo k nam. Dne 3. oktobra l. l. so obhajali Gaberšekovi iz Berd časten spomin, namreč zlato gostijo. Ravno dne 3. oktobra pred 50 leti je peljal stari Gaberšek svojo nevesto pred blagoslovljen oltar. Ta slavni spomin se mi je prav dopadel, ker ni bil iz baharije, bili so pri sv. maši in vbogi so dobili darila, in molili so za rajne, navzoči so bili sinovi in hčere in nekateri prijatelji; da smo se potem pošteno veselili, tega ne bom omenil. H koncu moram omeniti, da ko prečitam dopis »Slov. Gospodarja«, da je okrajni zastop Konjiški sklenil prošnjo za poštno zvezo v Konjice, Vitanje in Mislinje, vskliknem: To je dobro, ako se bo doseglo. Tak dober namen — ne bi škodilo, ako bi se prošnji pridružil Slovegrški okraj, ker te zveze je že davno potreba. Dalje sem čital: »Božič v gradu Konjiškem«. Skoraj do solz sem bil ganjen in imel sem sočutje s tistimi, ki so to osebno živeli: čitaj, pravim, čitaj, dragi prijatelj in priporočaj ga drugim in videl boš, da marsikatero reč izveš, kar ti bo v spodbujajo in pouk. Besede mičejo, zgledi vlečejo, ali te ne presune prizor, dragi čitatelj, ako prečitaš zadnji stavek omenjenega dopisa, ko namreč kneginja sama gre okoli oltarja z molekom med kmeticami in daruje! Vidi se jasno, da veje krščanski duh v višjih krogih med tem, ko srednji stan, nekateri mestjani, popolnoma propada. Tedaj čitaj in priporočaj »Slov. Gosp.« drugim, da izvejo, kaj lepega se godi na eni ali drugi strani. Zdaj pa srečno, dragi bralec, da se zopet vidimo!

Od Negove. (Bela žena.) Zanašajoč se na spretnejšo roko, postavim še le danes v »Slov. Gosp.« spominek vrli ženi in možu. Dne 17. junija 1892 smo spremili k večnemu počitku Barbaro Belec iz Radvanec. Pokojno Barbaro je že skoraj dve leti divji rak na prséh grizel in ona je bila pri tem neznošen trpljenji v božjo voljo vdana, večkrat sprevidena s sv. zakramenti, dne 15. junija pa je mirno v Gospodu zaspala. Bog, njej daj večni mir in pokoj in večna luč njej sveti naj, naj si v miru božjem počiva in sveti raj zavziva! — Dne 17. decembra 1892 pa smo izročili zemeljske ostanke rajnega gospodarja Jožefa Potočnik, iz občine Ivanjske, namreč brata Barbare Belec, v hladno krilo matere zemlje. Bil je rajni Jožef priden gospodar, oče in prijatelj, da se mu tudi na tem mestu nekaj vrstic pristojaj. Rojen 1843, bil je 1864 k vojakom uvrščen in si je premnogo skušil po isterskih in drugih krajih. Ko je slednjič domov prišel, poprijel se je prav pridno gospodarstva in tudi svojega rokodelstva — sodarstva. Pač mnogoteri sod je pričal njegove pridnosti. Mirna dušica, je bil bolj tih, čeravno včasih tudi šaljav, kakor njegov brat Alojz, kateri v Kraljeveh prav pridno gospodaril in je tudi velik sovražnik liberalcev. Rajni Jožef ni imel sovražnikov nikdar. Svojemu otroku je bil najboljši oče. Pred nekaterimi dnevi je zbetažal in čeravno se je nekaj časa upiral bolezní, moral je slednjič v postelj, iz katere ni več vstal. Vnetje notranjih delov ga je spravilo na mrtvaški oder. Ko je na parah ležal, obiskalo ga je mnogo ljudstva in prijateljev, še več pa ga je spremljalo na zadnji poti v tesno gomilo. Britki je uda-

rec za zapuščeno ženo, še večji za pelletnega otroka, in britek je tudi udarec za zapuščenega moža Belec, ali tolažilo: »saj zopet v raju večnem vidimo se nad zvezdami«, naj celi pregluboko vsekano rano! Rajna sestra in brat pa naj v miru počivata do dneva, ko nas nebeska trobenta prebudi in nam da večno življenje!

J. Št.

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Avstrijsko. V torek, dne 17. januarja, so se sešli gg. državni poslanci na novo ali bolje, na staro svoje delo. Našli so brž vse pri starem, tudi podlage za novo večino še ni gotove in je brž tudi ne bode. Nekaj bode pa vendar-le v državnem zboru novo: stari predsednik, dr. Smolka ne pride, vsaj ne več to zimo, na svoje mesto. To je pa pri zmešnjavah, kakor se godijo v drž. zboru, že tudi nekaj ter pride veliko na moža, ki ima *posle cele hiše v rokah!* — Graf Kuenburg, prej zaupni minister »nemske levice«, je poslanec za mesto Line, ali njegovi volilci, najbolj obrtniki pripravljajo mu — nezaupnico. Zaupni minister pa nezaupnica!

Štajarsko. Jako žgeči so Nemci po naši deželi in ko bi mogli, snedli bi nas kar »z žlico zelja«, da bi nas ne bilo nikjer več, vsaj ne njim na poti. K temu jim naj pomore sedaj »nemško društvo«, ki išče udov najbolj »po planinskih krajih«, nihče pa se naj ne čudi, da so na čelu tudi v tem društvu najbolj slov. odpadniki po vzgledu »Kmetkega prijatla«. — Deželni šolski svet izdeluje načrt postave, po kateri se odpravijo okrajni šolski sveti in pustijo le »glavarški šolski sveti« t. j. v vsakem glavarstvu bode le eden tak šolski svet, če obvelja tak načrt v dež. zboru.

Koroško. Pri mestnem uradu v Celovci se ne znajo slovenski. Te dni so z ondot poslali slov. stranki nemško odločbo in na robu stoji: Slov. odgovor sledi. To so storili pač zato, da dajo slov. stranki in tako iz dalje, tudi visoki vladi »eno pod nos«. — V Črnem se pripravljajo na občinske volitve in slov. može zmagajo gotovo, če si bodo edini. Upanje še je sedaj za to.

Kranjsko. Na občnem zboru »Slov. društva« v Ljubljani je bilo kacic 40 udov in spomina vredna je resolucija o slov. jeziku pri c. kr. sodnijah. Seveda zavoljo nje ne bode že kmalu drug red pri sodnijah, vendar pa izve svet še, kako daleč smo še od enakopravnosti! — V Kranji se ustanavlja mestna hranilnica in je želeto, da začne kmalu svoje delovanje. Obč. hranilnice so dobre, ako so v dobrih rokah.

Primorsko. Poleg tednika »Soča« izhaja po novem letu v Gorici še vsacih 14 dnij »Primorec«: če bode le tudi za-nj denarja! — Troje iredentovcev pride v marciji iz Trsta pred c. kr. porotno sodbo v Gradci. V Trstu se ne upajo jih postaviti pred sodbo, ker Bog zna, kaki porotniki bi bili na vrsti, morebiti prenapeti Lahi in zloincem bi brž potem ne bilo dalje — pihati kaše.

Hrvaško. Ker je stranka »hrvaških rodoljubov« sedaj složna, ima v saboru ali deželnem zboru v Zagrebu tudi zato več moči. Celó »narodna stranka« pravo za pravo pa madjaronska, se ne čuti več tako varne in to je dobro. — Nova berila za ljudske šole so jako slaba, malo krščanska, prav po brezverskem kopitu, kakor so tudi — kje drugje.

Ogersko. Vlada se dela, kakor da ji je neljubo, da ljudje ne marajo za »civilni zakon«, ali v resnici naj bode vesela, da jo ljudstvo obyaruje prepada, v kateri hoče judovstvo treščiti vlado z ljudstvom vred.